rozbor diplomatický do všech důsledků, Podává zejména rekonstrukci velehradského deperdita (1209—13) a pak velmi pracně sestavené tabulky vzájemné příbuznosti moravských imunitních listin. Pokud jde o shody, poukázal na filiaci již G. Friedrich, pokud jde však o vzájemné vztahy, lze leckdy míti o plné oprávněnosti Zatschkových výsledků pochybnosti, jak dobře ukázal J. Šebánek v referátě o této práci v Čas. Matice morav. (I. VI., 204 a ns.), jenž je sám o sobě zvláštním rozborem moravské imunity. Tím, že Zatschek se přidržel vlastně diplomatické stránky moravských imunit a jen tam, kde to bylo nutno, se zabýval právními jejími stránkami, je jeho práce k Vanečkově zcela přiřazena. Proto se s ním setkává v řadě styčných bodů, z nichž nejzajímavější je ten, že Z. hledá vysvětlení o rozdílu mezi českou a moravskou imunitou tak, že plná váha její spočívá v důkazním řízení, a to na Moravě v řízení ordálním. Že se na Moravě udržely ordály déle než v Čechách, vysvětluje (souhlasně vlastně s Wlčkovou), že vliv německého práva na Moravu byl slabší, poněvadž kláštery byly osazovány z Čech. Nelze zde uváděti některé okolnosti, které vzbuzují důvodné pochybnosti, ale je nezbytno tento uzávěr přijímati opatrně a hlavně jej ukvapeně negeneralisovati. Ovšem jest přiznati, že nejvýš důkladná práce Zatschkova i po této stránce bude sloužiti jako základ k dalším pracím, zvláště o recepci práva na Moravě. Ča.

Dr. Hermann Krause: Die geschichtliche Entwicklung des Schiedsgerichtswesens in Deutschland. Berlin 1930. Carl Heymanns Verlag. 122 str., cena 7.20 RM. — Spis obsahuje soustavný historický nárys rozhodčího řízení a jeho vývoje, rozvrženého v šest kapitol. V první podává počátky rozhodčího řízení ve středověku. Vyvinulo se jednak jako ušlechtilá náhrada prvotní svépomoci, jednak vyplynulo z prvotní kompetence rodových stavů a řemeslných cechů a konečně vzniklo všude tam, kde strany se chtěly vyhnouti řádnému soudu vrchnostenskému. Druhá kapitola se zabývá vlivem recepce na rozhodčí řízení. Sleduje zejména vliv římsko-kanonického procesu a učeného právnictva této doby. Nová fáze vývoje nastává ve století 17. a 18., jímž věnována třetí kapitola. V tomto časovém období již vystupuje zcela zřetelně do popředí procesní charakter kompromisu, počínají se vyvíjeti rozhodčí soudy ve styku obchodním a také nauka i zákonodárství se počínají rozhodčím soudnictvím blíže zabývati. Ve století 19., vylíčeném v kapitole čtvrté, nastává vlivem Code de procédure civile určité potlačení rozhodčího soudnictví státním zákonodárstvím, neboť stát vidí v něm nevítaného konkurenta vlastní jurisdikce. Teprve novější doba přináší v Reichszivilprozessordnung přesnou úpravu a určitou volnost rozhodčímu řízení, jež vede i k zřízení stálých rozhodčích soudů. Spis přináší nejen souborně podaný přehled tématu, nýbrž i dokonalé sebrání literárního materiálu a podává jak historický vývoj rozhodčího řízení, tak i vylíčení nynějšího jeho stavu v právním řádě říšsko-německém. —kg.

Dr. Kamil Krofta: Čechové a Slováci před svým státním sjednocením. — Praha, 1932, Orbis, ss. 60 in 16. (Politic. knih., I. 27.) Kč 10. — **Fr. Trávníček: Jazyk a národ.** — Praha, 1930, Jednota čs. matematiků, ss. 78 in 8. (Sb. před. a rozprav, II. 2.) Kč 15. — Je vhodno zaznamenati tyto dvě práce, první historikovu, druhou filologovu, které svým tématem se blízce stýkají a pro nás mají význam pro řešení otázky československé státní jednoty. Kroftova i Trávníčkova kniha vznikly z přednášek, určených širší veřejnosti, ale obě nejen se opírají o bohatý literární i pramenný aparát a právě svým společným tématem mají pro nás specielní význam. Krofta postupuje v rozboru historie československé jednoty chronologicky. Snad obecně nejzajímavější je důkaz Kroftův, že odtržení Slovenska od českých zemí nebylo, jak se obyčejně říká, tisícileté, nýbrž že trvalo pouze devět století, neboť teprve sv. Štěpán připojil Slovensko trvale k Uhrám, kdežto v X. stol. aspoň západní jeho část byla opanována českými knížaty. Stejně tak zajímavý je poukaz, že o křesťanskou kulturu se zasloužily české vlivy, poněvadž pěstoun sv. Vojtěcha, Radla (Anastazius, Astrik), se stal